

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 55 ANULU XXI.

Sabiu, in 820 Iuliu 1873.

Telegrafulu ese de doue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pre afara la c. r. poste cu bani gnt'a prin scrisori francate, adreseate cãtra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte pãrti ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscratiunile se platescu pentru intãia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. cons. scol. 228. 1873.

Publicatiune.

Inaltulu Ministeriu reg. ung. de culte si instructiune cu emisulu seu dno 11 Aprilie a. c. nr. 9746. aduce la cunoscinti'a acestui Consistoriu archidieceasanu, ca precum in anii trecuti, asiã si in anulu curentu se va tiené cursulu supletoriu pentru invetiatorii poporali fãra deosebire de confesiune sãu nationalitate, la care cursu inse se voru primí numai acei invetiatorii, cari inca n'au participatu la asemenea cursu, apoi in rendulu alu doilea acei'a cari au mai participatu, dara in metodu de propunere alu studiulu geografiei si istoriei naturali n'au primito inca instructiunea de lipsa, — si ca toti invetiatorii, cari voru participã la aceste cursuri, voru capetã unu ajutoriu de cãte 60 xr. v. a. pe di.)*

Deci acãsta ordinatiune ministeriale se aduce la cunoscinti'a invetiatorilor nostri din Archidieceasa. Sabiu, din siedinti'a Consistoriulu archidieceasanu cã senatu scolaru tienuta in 6 Iuliu 1873.

*) Atari cursuri se voru incepe si tieana in Brasiovu si Fagarasiu in decursulu lunilor Augustu si Septembre, in Clusiu se voru incepe in 11 Augustu st. n. totu atunci in Dev'a, in Desiu in 28 Iuliu.

Nr. 166—1873.

Incunoscintiare.

Comitetulu Asociatiunei tranne, in urm'a relatiunei primite dela presidiulu comisiunei sanitare din Dev'a din 14 Iuliu a. c. nr. 1, relativu la morbulu de colera, ce grasãza in mare gradu, atãtu in acelu opidu, cãtu si in giuru: in siedinti'a sea extraordinaria de astadi, din consideratiunile sanatãtii si binelui publicu, a aflatu de lipsa a decide, cã tiearea adunãrei generale a Asociatiunei trans. conchiama la Dev'a pre 11 Augustu cal. nou, a. c. sa se amane deocãmdata pre tempu nedeterminatu.

Ceea ce prin acãsta se aduce la cunoscinti'a publica, cu aceea observare, ca indata ce comitetulu va primí informatiuni despre mëlcomirea respective incetarea acelu morbu, nu va lipsi a annunciã de tempuriu terminulu, ce se va defge pentru tiearea amentitei adunãri generali, totu in opidulu Dev'a

Din siedinti'a extraordinaria a Comitetulu Asociatiunei tranne tienuta la Sabiu in 18 Iuliu 1873.

P. D u n c a .

I. R u s s u .

Scrt. II.

Cetimu in „Ungarischer Lloyd“ :

La alegerea Metropolitulu in archidieceasa Sabiana.

Este o intemplanã caracteristica, ca in prezentu ambe scaunele metropolitane ale biserice gr. or. din Ungari'a sunt veduvite; biserica serbesca si cea romana sunt lipsite de capii lor. Pre cãndu ocuparea scaunulu metropolitani serbescu este acum de trei ani incõce obiectulu deosebitoru pertratãri si incercãri nenorocite, pãte cine-va sperã, ca impasulu unei vacantie indelungate si a variatoru agitatiuni si pentru aceea nu se va intemplanã si cu scaunulu metropolitani alu romanloru, pentru ca biserica romana nu are numai in articolulu IX de lege din 1868 o basa sigura a autonomiei sele, ea posede si in statutulu bisericescu (kõniglichen?) din 28 Maiu 1869 dispusitiuni adencu taetãrie, cari eschidu ori-ce volnicia si disordine.

Cu tãte acestea pãte ca nu voru lipsi incercãri de a turburã decursulu celu liniscitu a lucruriloru, cu scopu de a urmari sub mantãu'a cestiuniloru bisericesci interese politice sãu spre a putã pescui in turbure. Cine cunõscã nefericitele dife-

rintie de partide intre romanii de dincõci si de dincolo de delulu mare va scã apretiu si periculu ce amenintia din afacerea acãsta. Cu atãtu mai mare este asiã dara datorã organeloru opiniunei publice de a procede fatia cu cestiuni de aceste cu cea mai mare precautiune, prudentia si cu o acurata cunoscintiã de cauza, cãci altcum pre lãnga voi'a cea mai buna pãte sa se aduca mai multa stricãciune decãtu folosu, si pre usioru potu cadã omenii in cursele singuraticeloru partide.

„Pester Lloyd“ vrea sa scie, ca „statutele biserice gr. orientali“ s'au sanctionatu de curendu si s'au inarticulatu prin dieta. Si un'a si alt'a nu e adeveratu. Statutele metropoliei gr. or. de nationalitate romana nu s'au sanctionatu de curendu, ci fura aplacitate de Maj. Sea inca inainte de acãsta cu pãtro ani, in 28 Maiu 1869, si aceste nu sunt nici decum inarticulate prin dieta, ceea ce nu se intemplanã nici odata cu statute basate pre legi fundamentali; in casulu de fatia cu atãtu mai putienu, cu cãtu basea statutoru de mai susu, adeca art. de lege IX din 1868 in § 3 dice apriatu, ca ambe metropoliile gr. orientali si elaboreza statutele lor de autonomia intre marginile legei, si sunt de a se subterne Maj. Sele spre aplacitare. De o inarticulare „prin dieta“ nu este aci nici unu conventu.

Totu asiã de falsu este ceea ce enarãza „P. Ll.“ despre modulu alegerei metropolitulu. Autoriulu comunicatulu din „P. Ll.“ sãu nu cunõce de locu sectiunea respectiva din statutulu biserice romanu, sãu ca l'a cetitu cu multa superficialitate, decã cum-va nu l'a intielesu in adinsu reu. Se dice adeca: „In intielesulu acestoru statute alege biserica romana gr. or. ea ins'a-si pre metropolitulu seu si adeca — lucrã fãra paruchia si ce amin-tescã seculii cei dintãiu ai crestinismulu — fãra nici o restringere, dintre preoti sãu din laici (mireni)“ Autoriulu acelei notiie de siguru a cetitu unde-va ce-va sãu a auditu de unde-va ce-va, ca adeca in seculii de mai inainte se alesera laici crestini din statulu laicu episcopi. A uitatu inse a adauge ca inca de pre atunci pentru trecere erau asiediate unele modalitãti si ca o astfelu de alegere dintre laici nu este „fãra paruchia“ si nici, nu amintescã seculii cei dintãiu ai biserice crestine“. Sa ne aducemu aminte, ca casuri de aceste au mai fostu in biserica gr. or. si gr. cat. Asiã d. e. a fostu metropolitulu din urma din Belgradu mai inainte secretariu laicu alu principulu Milosin Obrenovici. De alta parte nu e nici decãtu suficiente cum crede „P. Ll.“ ca celu alesu episcopu sa fia numai „neinsurat“ si numai dupa alegerea si ocupatiunea (?) sea sa se predea pre sine studiulu teologicu, si sa face esamenele prescrise“. Lucrulu este cu totul altfelu. Celu alesu episcopu, la tãta intemplanã, fia elu laicu, fia preotu, trebuie sa fia fãra de muliere, va se dica neinsurat sãu vedovu; cei mai multi episcopi gr. or. au fostu mai inainte calugeri, sãu decã unu i. a muritu preotãs'a, fiindu casatori'a a dou'a oprita, s'a retrasu din parochia sea lumãscã si a intratu in vre-o monastire si asiã a inaintatu in graduri. Alegerea unui laicu episcopu dupa dreptulu canonic alu greciloru nu este eschisa; inse respectivulu a trebuitu sa absõlva mai inainte teologia si sa fia depusu esamenele concernente; indata dupa acãsta primesce laiculu un'a dupa alt'a gradurile de diaconu, presbiteru si episcopu; asiã incãtu in realitate episcopatulu la greci se pãte ajunge numai prin presbiteratu, precum va fi si la estolici. Vom aminti aici numai, ca episcopulu-principe Diepenbrock din Breslau si episcopulu de acum Ketteler din Mainz au fostu mai inainte oficieri.

Decã dara canõnele biserice gr. or. nu eschidu alegerea unui teologu absolutu, care traiesce cã laicu, autoriulu comunicatulu de mai susu in casulu concretu de fatia, nu are dreptu nici din alta privintia. Aici canõnele bisericesci nu mai potu fi

late in consideratiune, dopa ce statutulu sanctionatu are togmãi despre alegerea metropolitulu cele mai detaiate dispusitiuni. Acestea se afla in apendicele statutoru bisericesci romanu in §§. 155—157. Aci se statorcesce, ca alegerea metropolitulu se face prin congressu (nu prin sinodu, care aci n'are nimic'a de facutu) compusu din 120 deputati; 60 membri se tienu de Archidieceasa Sabiana, cãte 30 se v'nu pre diecesele Aradulu si Caransebesulu, Episcopii, decã nu sunt deputati alesi, la alegere de metropolitulu nu au votu. Congressulu acãsta electivu se convõca la metropoliã de cãtra consistoriulu metropolitani celu multu in trei luni dopa mõrtea metropolitulu d n urma. La alegere votantii din archidieceasa si din cele doue diecese trebuie sa fia in numeru egalu.

Alegerea se face prin majoritate absoluta si trebuie sa se repeliã de atãtea ori pãna cãndu rezultãza majoritate acãsta; la a dou'a si a trei'a alegere inse se restringe pre lãnga candidatiu acei'a, cari relativu au mai multe voturi. Decã s'aru ivi egalitate de voturi in trei dile un'a dupa alt'a, atunci in diu'a a trei'a are sa decida sõrtea. Pia-care alesu in modulu acãsta se prochiama de cãtra comisariulu metropolitani, sub a cãru conducere se face alegerea, archiepiscopu si metropolitulu si se subterne Majestãtii Sele spre pre inalta intarire. Congressulu inse remãne adunatu pãna la sosirea intãriei regale. Si acum se ascultãmu punctulu 15 din § 157: „Dupa sosirea pre inaltei resolutiuni de intarire, noulu metropolitulu, de e archiepu se introduce indata in sinodulu metropolitani prin c o n g r e s u (nu prin sinodu); iera cãndu s'aru alege metropolitulu dintre presbiteri, atunci alesulu se supune esaminãrei cã n o n i c e (nu teologice) prin sinodulu episcopescu, si aflãndu-se vrednicu se hirotonesce si se introduce in scaunulu metropolitani prin consistoriulu metropolitani.“ Unde este aci vorba de alegerea unui laicu? Prin statutulu normativu de mai susu, o astfelu de alegere este cu totul eschisa. Standu astfelu lucrulu, cadu de sine si cele-lalte combinatiuni despre persõna celui ce e a se alege, despre carea comunicatulu de mai susu afirmã, ca togm'a consideratulu laicu „nu are siansele cele mai putiene pentru ajungerea la mitr'a archiepiscopãscã.“ Presupunerea acãsta, dupa informatiunile nãstre mai de aprõpe nu are nici unu temei. Noi scim bine ca esista o fractiune, carea in privintia politica simpatisãza cu dlu Babesiu, si carea si-a pusu ochiulu pre o persõna lumãscã sperãndu a face capitalu politicu din demnitãtea metropolitana. Cunõscemu intentiunile fractiunei, si vom aduce si alte descoperiri despre densenle. Pentru astadi numai observãrea, ca numai minoritatea romaniloru gr. or. din Transilvania a juratu sub stindardulu acãsta, si la casu de o alegere a unui laicu, acãsta va fi fãra de valõre, de õre-ce statutulu de mai susu nu admite la alegere decãtu pre unu episcopu sãu preotu. Cu multu mai adeverata pãte sa fia parerea nãstra, ca pre scaunulu metropolitani din Sabiu, se va sui numai acelu demnitaru bisericescu, carele inca traindu metropolitulu S i a g u n ' a a fostu acãstui'a de ajutoriu cu conventulu si fapt'a si carele prin sciintia sea si caracterulu seu ofere o garantia, ca autoritãtea archiepiscopale si metropolitane elu o va aplicã numai spre binele biserice si alu statulu spre inaintãrea pãcii si prosperitãtii tuturor locuitoriloru imperiulu, precum si in specialu a populatiunei concredite archipastoriei sele.

Alu doilea articulu aparutu in „Ung. Ll.“ in aceea-si materia este celu urmatoriu:

Noi amu aretatu ieri de ajunsu, ca dupa prescrisele statutoru bisericesci ale Metropoliei gr. or. de nationalitate romana, nu pãte fi vorb'a despre alegerea unui laicu cã urmatoriu a archieppulu Siogun'a.

Ne mai rămâne a arătă, ca acésta chiaru după dreptulu canonicu alu bisericiei orientali e cu totul imposibile.

Facia cu acestu casu sunt datetorie de mesura: Canonulu 17 din conciliu I Constantinopolitanu, Can. 12 Conc. din Laodicea și Can. 10 Con. din Sardica.

Canonulu 17 Conc. I coss. hotaresce: „Nime nu pôte de o data a se înaltia la episcopu, care nu a fostu mai înainte esaminatu in gradurile sacerdotali, cá cantoru, ipodiaconu, diaconu și presbiteru. Si de-si unulu séu altu preotu séu laicu cu deosebire cându s'a destinsu, stralucindu prin fapte bune și a adusu la înaltime biseric'a sea, in casu de necesitate socotindu-se a fi vrednicu, s'a radica de odata la demnitatea episcopale: totusi acésta nu o potemu statui nici decum de lege biseric'esca, și de aceea hotarimu! cá pre viitoriu acésta nici decum sa se întemple, și cá acésta, care are a se hirotoni de episcopu canonicu are sa treca prin gradurile sacerdotali, sa se implinesca in fia-care gradu tempulu legiuitu.

Can. 12 din Laod. otaresce: „Celu-ce e a se radica la episcopu, trebuie cá se fi trecut mai înainte prin gradurile sacerdotali cá cantoru, ipodiaconu diaconu și presbiteru. Cáci unu preotu numai atunci se pôte radica la o trépta superióra, deca in gradurile inferióre au datu probe despre religiozitatea, moralitatea și dezvoltarea sea científica atâtu in modu teoreticu câtu și practic.“

Can. 10 din Sardica asemenea dice: ca cine aru fi a se aflá demnu de a se radica la demnitatea episcopale, trebuie se fi servitu mai înainte cá cantoru, ipodiaconu, diaconu și presbiteru și in fia-care din aceste trepte se fi petrecutu unu tempu mai îndelungatu. —

Noi aici avem in modu evidentu numai cu o schimbare de conceptu, de lucru. Autorulu corespondente din „Pest. Lloyd“ pôte a auditu, ca praecea de a se alege episcopii din statulu monachale, s'aru basá numai pre unu usu, și nu pre o hotárire expresa a dreptulu canonicu, și ca in multe casuri, s'aru facutu abateri dela acésta praecea. Incátu atinge partea canonica a acestei cestiuni, conciliulu din Nicea a hotaritu numai, cá fia-cine, care e chematu la demnitatea episcopale, trebuie se vietuésca in continuu necasatoritu (fára muiere), și pentru praecea trebuie a avisá numai la casulu concretu, ca predecesorulu Metropolitulu Siagun'a, episcopulu Mog'a, nu a fostu nici cându monachu.*)

Unu preotu seculariu, pôte fi in biseric'a gr. or. episcopu, pôte fi Metropolitu de Sabiuu, unu laicu nici cându. — Asiá hotaresce, celu putienu, dreptulu canonicu alu bisericiei gr. or., asiá hotarescu statutele sanctionate ale Metropoliei gr. or. a natiunei románe. — Ca acum se afla dara in internulu aceluia vre-o tendintia, care aru tinti spre o schimbare a acestei legi, séu ca numai o ignorantia a relationilor de dreptu și concrete a portatu de nasu pre autorulu corespondentiei din „Pest. Lly“, — nu scimu: atât'a scimu bine, ca in casulu de fatia, cându se tractéza despre ocuparea scaunulu Metrop. din Sabiuu nu se pôte discutá: de lege ferenda, coci lex lata sub tóte impregiurárele trebuie sa-si sustiena dreptulu seu. — Ori cine va fi denumitu de Metropolitu, de aceea trebuie avutu grigia înainte de tóte, cá validitatea alegerei lui se nu póta fi atacata nici din punctu de vedere alu dreptulu bisericescu nici din cele ala legi statulu.

„Ung. Lloyd“ a adusu in doi numeri ai sei cei doi articuli de mai susu de însemnatate pentru noi, pentru ca au in vedere fitórea alegere de Archiepiscopu și Metropolitu. Asupra acestora articuli (precum și a altoru din „Tem. Ztg.“, care pre aici nu ni este cunoscuta) ni a atrasu atentiunea „Albin'a“ din Pest'a in nrulu densei dela 1/13 Iuliu a. c. Cu mare greutate amu pututu capeta acesti numeri și noi și dopa ce amu vediotu cuprinsulu loru ne-amu decisu a-i reproduce cá sa véda și publiculu nostru cum tratéza susu citatulu diurnalu cestiunea alegerei mentionate cátu; pentru articuli, cetitorii nostri sa-i apreluésca insii. De alta parte ii amu mai reprodu su și pentru cá sa se véda deca recensiuinea ce li-o face stimat'a „Albin'a“ este esacta séu nu.

Eata ce dice „Albin'a“ despre densii:

*) A fostu înainte de chirotonire.

„Ung. Lloyd.“ in doi articuli, cároru le-a datu onórea celui dintáiu locu in nrui sei de ieri și alaltieri, deslucescu cátu de bine dreptulu bisericiei, románe ortodoxe — dopa legea tieriei, dopa statutulu org. și dopa canóne.

„Si din acestu punctu de vedere — noi n'am poté decátu a-i multiam, (lui séu inspiratoriulu seu,) și a-lu felicitá, cáci i-a succesu a dá o informatie buna publiculu seu despre essintia lucrulu.

„Dara „Ung. Ll.“ nu se marginesce la atât'a; pre elu, — cunoscendo dóra gustulu publiculu seu, nu-lu satisface o beutura limpede și curata, și deci — cu multa stáruntia mai baga si nitica piparca inte, și o buna portiune de aiu puturos in pacharulu adevérulu, și astfelu — face „papricasiu.“ „Ländlich-Sittlich.“

„Intregu alu doilea articulu alu seu, — dopa ce celu dintáiu spuse ca scie, cum cá o fractiune, carea — in privintia politica simpatisédia cu dlu Babesiu, si-a aruncatu ochii asupra unei persóne lumesci și nutresce sperantia de a face capitalu din demnitatea metropolitana, — combate admisibilitatea alegerei unui mirénu, arétându adevératu, ca se teme de atare alegere! și invóca deci — firesce — canónele, statutulu organicu și potestatea de statu, in contra unei atari alegeri!!

„Noi, publiculu ni-e martore, ca nu polemísámu cu strainii despre cause, cari — suntu ale nóstre și depindu dela noi, — apoi macaru de aru stá ori-cine de ai nostri in dosulu aceluor straini. Nici astadi nu vremu sa polemísámu, ci numai sponemु celoru dela „Ung. Ll.“ ca — in acésta privintia este mistificatu și — vorbesce surd'a. Cine óre mai multu și cu staruintia cá „Albin'a“ a pledatu pentru cea mai stricta observare a legi, a statutulu organicu!?

„Cumca este mistificatu de cine-va, și anume de unulu carele sa teme, ne dovedesce incheierea primulu articulu in nrulu de joi diminétia. Aci de-a dreptulu se prenumera la scaunulu metropolitano „numai acelu demnitaru bisericescu, carele dejá in vietia Metropolitulu Siagun'a a fostu acésta intru ajutoriu cu sfatulu și cu fapt'a,“ redicându-se susu sciintia și caracterulu cá garantia, cumca densulu, autoritatea și poterea archiepiscopale va folosi-o pentru binele bisericiei și a statutulu, pentru înaintarea pácei și a prosperitátei tuturor locuitorilor imperiulu.“ (— „Alta petis Phaeton!“ — Aci chiaru tuturor faptoriloru li se face parte: statulu, carele este magiaru, imperiulu, care este abisburgicu, bisericiei — ortodoxe, se întielege, și — tuturor locuitorilor, ceea-ce este cosmopolitismulu.)

„Ei bine, se tráiesca! Dara întrebámu: óre n'aru fi cu potintia a informá pre publiculu streinu despre afacerile nóstre, și a recomená pre archimandritu Pope'a pentru scaunulu metropolitano — fára a scorní și cáte unu puin de mineiuna, a denunciá acésta de adevéru și a strigá politia?!“

Suntemu de parere ca fatia cu umbrele marele reparatu și datatoriuulu nostru de legi, de care suntemu datoru numai cu pietate a ne aduce aminte, de alta parte fatia cu actulu celu mumentuosu alu alegerei unui capu alu provinciei nóstre metropolitane sa ne ferima de a trage cestiunea in nomolulu polemiloru și mai cu séma alu celoru personali și sa desbatemu cu totii incátu este cu potintia totu sfacerea cu rigurósa obiectivitate, cu atâtu mai vertosu, cu cátu congresulu are sa decida asupra persónei ce va avé sa ocupe scaunulu metropolitano respective archiepescu.

Aru fi fostu o mangaiere pentru noi deca aflámu și in „Albin'a“ ce-va asemenea cum vediamu in „Federatiunea“, deca nu mai multu; cáci numai prin chiarificári liniscite pôte ajunge si publiculu celu mare la ratiunare limpede și curata; dandu inse ansa, pôte fára de a voi, la intaritari, se scormonescu patimile, se turbura spiritele, și atunci s'a gatu cu privirea cea limpede a cestiunei din desbatere și in locu de a ajunge la rezultatu se pôte întemplá cá numai sa ne departámu de elu.

Repetimu ca acum mai putienu cá ori-cándu e tempulu de a impunge in drept'a și in stánga, togm'a acolo unde nu este nici o ansa, precum a fostu din cele ce vedemu acum și noi in „Ungarischer Lloyd.“

Cetimu in „Curierulu de Iasi“:

Necrologu. Metropolitulu Andreiu Siagun'a, care a reposatu in 28 Iunie, erá nascutu in 20 Decembrie 1808 la Miscolliu in Ungaria, din parinti negutietori macedo-románi. Elu si-a facutu studiile gimnasiale, și pre urma cele juridice la

Pest'a. La anulu 1829, consacrándu-se carierei eclesiastice, incepú studiile sele teologice in Vrsietiu, și le terminá in 1831. Apoi in 1833 intrá in tagm'a monacala la monastirea Opo'va din Sirmiu, sub nomele de Andreiu. Preste putienu tempu, elu fu numitu professoru la Institutulu teologicu din Carlovétiu.

Meritele sele deosebite lu facura sa înainteze degraba in cariera eclesiastica, pána ce in 2 Decembrie 1847 fu alesu episcopu Ardélului. In evenimentele dela 1848, in Transilvania, elu jucá unu rolu fórté insemnatu.

La 1851, Episcopulu Siagun'a fu înaltiatu la baronatu. Intrég'a sea vietia a fostu consacrata causei romániloru din Transilvania, care au perditu intr'ensulu pre celu mai infocatu și mai devotatu apertoriu alu drepturiloru loru.

Cá scriitoriu, Metropolitulu Siagun'a si-a facutu unu nume trainicu in literatur'a nóstra biseric'esca. „Dreptulu seu Canonicu“ este o scriere de renume europénu, prin care reposatulu prelatu románu a pusu bazele sciintiei nóstre canonice.

Mórtea sea e o perdere nereparabila nu numai pentru románii din Transilvania, dara in generalu pentru toti románi. Numele seu va ocupa totu-deun'a unu locu distinsu in Biseric'a nóstra și in literatur'a ei.

Fia-i tierán'a usióra!

Din Sinodulu alu IV eparchialu alu diecesei rom. greco. ort. din Caransebesiu.

Siedintia II

ținuta in 17/29 Aprilie 1873.

(Urmare.)

Dupa deschiderea siedintiei se cetesce protocolulu siedintiei premergatorie și se autentica. Presidiulu impartásiesce sinodulu:

a) Rogarea preot. P. Iancu din Obadu, pentru imbunatatirea stárei materiali, b) rogarea preot. Greg. Popovicu sen. pentru unu ajutoriu, c) rogarea preotulu Pet. Popovicu fostu administratoru in Gialvezu pentru unu ajutoriu, d) rogarea comit. par. din Rusiór'a nóua pentru ingrigirea de subsistintia a preot. St. Pavloviciu; e) rogarea preot. St. Chirilescu din Cebz'a pentru a se restitui in oficiu.

Se predau comisiunei bis. și financiare.

f) Rogarea comitetulu paroch. din Germanu pentru unu ajutoriu de 600 fl. la cladirea bisericiei, g) Rogarea comunei Cornea pentru întregirea sesiunei parochiali,

h) Memorandulu preotiloru din ppiatulu Jebelului pentru ameliorarea stárei preotiesci.

i) Rogarea dep. Const. Radulescu pentru a se accelérá caus'a ppului I. Seimanu,

l) Plansórea comunei biser. Dognecea contra preotulu Mich. Velceanu.

Se predau comisiunei petitionarie.

Dlu dep. Vinc. Babesiu cetesce raportulu despre primirea și impartirea fonduriloru comune gr. or. scol. și sinodulu decide in privintia acésta. 1) cá ofertulu facutu de delegatii románi pentru a se acoperi competint'a pensionale pentru 18 pensionari serbi, precátu venitulu pártiei serbesci din fondulu pensionalu nu ajunge, pána atunci, pána cându se voru urcá venitele séu pensionarii voru reposá succesivu, acele venite sa se întregésca din partea romána și sa se respunda anticipativu și spre asigurarea pártiei serbesci sinodulu dechiara ofertulu delegatiloru de alu seu. Acestu conclusu se comunica inaltulu ministeriu reg. de culte și epitropiei ce administréza fondurile in Aradu spre acomodare.

Ca privire la cestiunile, ce au a se deslegá de congresulu serbescu și sínódele románe prin contielegere riciproca, se decide cá cu regularea definitiva a acestora cestiuni sa se insarcineze subcomisiunea delegatiunei nóstre congresuali din Pest'a, ce constá din domni: Ant. Mocioni, Georg. Ioanovicu și Vinc. Babesiu avendu acesti domni a intrá in pertractárele necesarie. Acestu decisu se va tramite in forma de mandatu numitiloru domni.

Dlu At. Marienescu cá reportatoriu alu comisiunei petitionarie referé dia:

a) La rogarea lui Dan. Sciohone par. din Soceni și a Rogiei și a veduvei lui Trifu Stoic'a, fostu parochu de acolo pentru venitulu întregu din sesiunea redusé spre crescerea orfaniloru lui Trif Stoic'a, propune:

Cá pre anulu 1873 sa-i se deie si ceea-lalta jumetate de 57 fl. 40 cr. venitulu acelei parochii. Se primesce.

b) La rogarea lui Vas. Popovicu administra-

foriu paroch. pentru un ajutoriu, de óre-cé era-riolu, nefiindu sesiunea deplina, a suplinitu acést'a pâna la 1 Augustu 1871 platindu 6 fl. 33 cr. si de atunci a retras'o, propune, cá acést'a rogare sa se transpuna consistoriului strinsu bis. cá impreunata cu cestiunea proprietáti sesiuniloru din confiniolu iinilit.

Se primesce. —
c) La rogarea lui Nicol. Andreevicu ppopu in Caransebesiu, cá sa se anticipateze din atare fundatiune pentru inchirierea séu cumperarea unei case pentru cancelaria, propune: cá sinodulu ppesco se iee acestu objectu ténatoriu de competint'a sea la pertractare meritoriale.

Se primesce. —
La rogarea lui Avr. Nemoianu par. in Agadiciu, cá sa i se concéda densului administratiunea acestei parochii propune incuviintierea, inse observandu presidiulu, ca resignarea fostului adm. Vinc. Popovicu nu s'a primitu de consistoriu, nu se primesce.

Dlu dep. Iul. Ianculescu cetesce raportulu despre primirea fonduriloru nationale bisericesci.

Luându-se la cunoscintia se decide:
1. Esmiterea unei comisiunii de 6 membri (2 preoti si 4 mireni), carii toti séu celu putentu in maioritate de 4, intrunindu-se cu o asemenea comisiune dela sinodulu aradanu in Temisiór'a alegendu-si unu presiedinte si notariu se desbata modulu de administratiune si la celu mai de aprópe sinodu se astérna o propunere formale cu unu regulamentu de administratiune. Diurnele membriloru acestor'a suntu pentru fia-care 4 fl. si spese de caletoria pre drumulu feratu 50 xr. de milu, iéra pre síosea 1 fl. — Comisiunea se va convocá la sesiune prin dd. Eppi diecesani dupa contielegere reciproca. Se alegu de membrii dd. ppbiteri: Ales. Ioanovicu, si I. Popovicu din cleru; Ant. Mocioni, Nic. Ioanovicu, Vinc. Babesti si Iul. Ianculescu dintre mireni.

Pâna la regularea definitiva, epitropi'a provisoria sa pórté o comptabilitate buna si rigorósa: a urcá cametele dupa impregiurári la 8%, a vinde hartiile de statu, in casu de cursuri bune, a elocá sumele incasate, a dá credite ipotecarie poporului nostru, in sume nu mai mici de 100 fl., si nu mai mari de 5000 fl.

Din venitele fonduriloru sa se acopere pre lángea spelele administratiionale si comisiionale cele mai inteligentie lipse din diecese prevedute in bugetulu satoritu de sinodu.

Pentru procesele, ce se voru incepe in caus'a despartirei comunelor amestecate, Epitropi'a e imputerita a anticipá spelele necesarie rezervându-si regresulu la tempulu seu prin delegatiunea ad hoc si a raportá despre acést'a regulatu la fia-care sinodu eparch. si a subterne si unu preliminaru despre spelele administratiionale. Acestu conclusu indata sa se impartásiesca sinodulu din Aradu.

Dlu dep. Iul. Ianculescu cá raportariu alu comisiunii financiare presenta ratiotiniulu fondului de spese pro 1872. Perceptele se urca la sum'a de 5984 fl. 79 xr. v. a. erogatele la suma de 5909 fl. 20 cr. Subtragendu-se erogatele din perceptu remanu 75 fl. 59 xr. v. a., care suma are se tréca in perceptulu sócotei pre 1873. Totu ódatu propune raportariulu, cá 8000 fl. din sum'a aplicata de ministeriulu de culte, sa se deporteze indata la cassa, si din trensulu sa se solvésca capitalulu imprumutatu de 2152 fl., interesele restante dupa acestu capitalu pâna la finea an. 1872, 159 fl. 38 1/2 xr.; imprumutele contrase din diferite fonduri in decursulu an. 1872, 2781 fl. si interesele acestui imprumutu 107 fl. 3 1/2 xr.

Se primesce. —
Se primesce si propunerea, cá spelele erogate la incuisioni pâna ce le va solvi condemnatulu sa le pórté in evidentia senatulu epitropescu; si asemenea propunerea, sa se solveze scadiementulu la salariulu episcopescu si alu archivarului dupa dispositiunea bugetulu pre 1872.

Mai departe se primesce propunerea, cá ratiotiniile compuse pre bas'a diurnalulu de cassa, de cassariu si controloru sa se pórté cu acuratetia.

Fondulu instructu are in obligatiuni 240 fl.
in bani gat'a: 1 fl. 30 xr.
Sum'a: 241 fl. 30 xr.

Fondulu institutulu teologiu are in obligatiuni 1825 fl.
in bani gat'a: 78 „ 9 xr.
Sum'a: 1903 fl. 9 xr.

Aici propune raportariulu, cá compturile nevidimate de dlu episcopu sa se subscie si pentru

casulu cându va absentá dlu episcopu sa se plenipotentieze pentru acést'a o alta persóna.

Se primesce. —
Asemenea se primesce propunerea, cá cassariulu si controlorulu sa li se dee absolutoriulu ratiotinu fiindu ca ratiotiniile suntu in ordine buna.

Dlu dep. Traianu Miescu cá raportariulu comisiunii bis. propune, cá in raportulu generalu alu senatulu biser. sa se mai faca o rubrica pentru preoti cari nu suntu aplicati indicandu-se caus'a neaplicári si midilócele sustienerei lor.

Se primesce. —
Cu privire la cele 18 sessiuni parochiale ocupate de greco-catolici propune: Consistoriulu se mai intrevina ódatu la ministeriu si in casu nefavoritriu sa se incépa prin fiscalu procesu. Asemenea se mai faca consistoriulu pasii receruti de nou fatia cu asigurarea sesiuniloru par. din confiniulu militar.

Se primesce. —
La raportulu despre regularea parochieloru prin comisiuni ambulante propune, cá consistoriulu diec. sa se ingrijésca despre acést'a sustienendu dispusitiunea din anul trecutú nr. 41.

Spriginitu de Sim. Mangiu cá raportariulu T. Miescu propune: Consistoriulu sa intetiésca comisiunile ambulante, cá sa si astérna operatele lor.

Dlu ppbiteru propune, cá comisiunile dupa recólta anului acestuia se reincépa lucráriile lor.

Votandu-se se decide: Dispusitiunea sinodulu de anu se sustiene si consistoriulu se aviséza a esmite comisiunile ambulante indata dupa recólta.

Alegendu-se o comisiune de 6 membri pentru compunerea listei pentru alegerea asesoriloru la senatulu epitrop. biser. si scolariu, siedintia se incheia.

Brasiovu, 3 Iuliu 1873. La scólele nóstre románe gr. or. gimnasiali, comerciali reali si normale de aici, decurgendu esamenele scripturistice dela 11—18 Iuniu a. c. cele orali de promotiune din 15—22 si cele publice dela 25—29, Iuniu a. c. in serbatórea ss. apostoli Petru si Pavelu s'au severisita incheierea anului scolasticu in modu serbatorescu.

Numerulu scolariloru au fostu in numitele scóle preste síese sute. Cei mai multi in scólele normale.

Progresulu dupa esamenele orali si de promotiune; dupa lucráriile scripturistice si mai alesu dupa clasificatiune, — ca in mai multe clase s'au audita preste jumetate din scolarii aceia ce au reportatu calculu cu eminentia-se póte numi escelinte. Zelulu dloru profesori s'au doveditu, ca a fostu de modelu si din acea impregiurare laudavera, ca au tienutu prelegeri in trei despartieminte cu adultii de aici in lunile: Novembre Decembre a. tr. Ian. Febr. Martiu si Aprilu a. c. si deosebitu s'au interesatu de tóte lucráriile pentru progresu si cultura.

Dupa rugacionile de multiemita in biseria S. Nicolau severisite in 29 ale trecutei indata esindu scolarii tutororu claselor in rendulu cuvinciosu cu stindardele lor au intratu in sal'a gimnasiate luându-si locu pre galeria, publiculu s'a asiediatu in sal'a cea mare. Dlu directoru Dr. Ioanu Mesiot a se sui la tribuna si aretându ca amu ajunsu la inceperea anului scol. 1872/3 multiemesce binefacitoriloru si ajutoriloru acestoru scóle cum si celoru ce au participatu prin contribuii de cárti si alte premii la scolari acetuându pre dlu Ritoreanu si intonandu durerós'a perdere a supremului inspectore scolariu a Archiepiscopulu si Metropolitulu A n d r e i u Baronu de S i a g u n 'a recomenda a urmá spiritalu acelu barbatu insemnatu si multiemindu si dlui comisariu consistoriulu dlui Protopopu Iosifu Baracu pentru ostenelele sele la aceste esamene dispune a se ceti clasificatiunile si a se impartí premiele. Eminentie s'au auditu mai desu si pentru cei multi desemnati cá demni de premiati n'au ajunsu premiele. Destulu ca cu placere audiau ospitatorii calculele. Dupa severisirea acestor'a dlu comisariu constatéza cu bucuria sporiulu, declara publice multiamirea d-sele si multiemesce dloru profesori si invetiatori dela aceste institute pentru ostenelele si rezultatele dovedite. La incheierea abiturientulu George Baifulescu rostesce cuventarea, ce vi-o comunicu aci (spre publicare*.)

La clasele fetitiloru amu avé sa observámu, ca de-si s'au vedutu ca fetitiile au cunoscintie precise si sigure; de-si ne-au incántatu imnurile nationali, esecutate de densele, totusi numerulu ele-

*) In nrulu venitoriu R.

veloru amu dorí cá pre viitoriu in comparatiune cu alu copiiloru sa fia mai mare si parintii se fia admoniati pentru cá sa dea si copilele lor la scóle. Cându vomu avea mame, cari se scia cárte atunci vomu avea de siguru fiii si fiicele lor instruatii in cultura necesaria.

Clasea a 5 si a 6 de fetitie fára amenare trebuie sa se deschida, pentru ca copilele nóstre sa ducu pe airi, cá se piérda bonulu ce a invetiatiu si se-si castige famarile si imitatiuni straine.

In fine tóta propasirea si totu progresulu pentru care amu adaosu aceste observári se inverte si depinde dela „parale“ si tocmai acestea ni s'au mai impulinatu de vre-o trei ani incóce prin oprirea subventiunei dela statu, inse parochiile se faca pentru scólele populari totu ce potu, cá se nu ne remána nimic'a ne implinitu. Atunci inaintámu linisciti si cu siguritate.

Espositi'a romana din Vien'a.

Cetimu in jurnalulu vienesu „Wanderer“ din 29 Iunie, urmátorele:

Tier'a cea intinsa si imbelsugata dela stáncele Orsirovei si pâna la tiermulu basarabianu numai este privita de poterile garante cá unu copilu, care nu póte fi lasatu fára priveghere doicei, ci din contra incetulu cu incetulu cabinetele Europei incepu a recunósce, ca Romani'a dejá posedé fortia necesara si conditiunile sociale si politice, spre a se guverná singura. Europ'a s'a convinsu, ca este mai bine chiaru pentru dens'o, se nu intrerupa acestu procesu de cristalisatiune, ci sa protéga in interesulu pácei europene desvoltarea liniscita si naturala a acestui statu.

Poporulu românú va ajutá insusi intr'unu gradu insemnatu la descarcarea liniscita a minei orientale, déca va sci ca scopurile sele nationale nu suntu in periculu si ca restabilirea sea cá statu a devenitu o cestiune cu totulu interióra a tierii. Positionea acestei poteri 'i da acést'a insemnatata preeminenta strategica si comerciala. Nu s'a decisu óre mai multu decátu ódatu destinele Turciei la malurile Oltului? Lini'a Dunarei formédia si'a spinárei a acelei tieri si cá unu statu, care domina gurile Dunarei, cá o sentinela pusa la Salina, consolidarea libera a Romaniei este unu interesu vitalu alu Europei. O intempinare intielepta din partea monarchiei nóstre pare daru a corespunde in modulu celu mai veditu cu interesele propriei nóstre politice orientale. Din punctulu de vedere alu politice nu póte sa fia decátu fórte avantajosu pentru monarchia nostra, de a sci la Dunarea de josu unu vecinu amicalu si unu statu care este destulu de forte si de activu, spre a nu fi silitu a deveni instrumentulu altor'a. Romani'a apoi va recunósce in curenda, ca posedé in Austro-Ungari'a unu amicu si unu sprijinu pentru emanciparea sea. Multe prejuditii, multe agitatiuni radicale aici colu voru fi inlaturate atunci si neinerederea desceptata printr'o intriga, care contraminédia ambele poteri, va incetá de a apesá politic'a nóstra orientala intr'unu modu atátu de paralisatoru. Din punctulu de vedere comercialu inse vomu avé avantajii imense, asigurându productiunei Austro-Ungare unu consumatoru apropiatu si unu drumu profitabilu si aducendu pre de alta parte productele abundantiei aceloru tieri dincóce de Carpati, de Sucéva si de Prutu.

Astfelu se unescu tóte, spre a recomandá o politica, care consiliédia in interesulu Austro-Ungariei a avé o atitudine binevoitóra fatia cu Romani'a. Si in adeveru, continua „Wanderer“ este unu criteriu caracteristicu a petrecerei principelui Carolu aici ca primesce onorurile soverane si manifestatiunile diplomatiei europene cá demnitoriu alu romániloru, cá procuratoriu si primu cetatianu alu poporulu românú.

Tractatulu de comerciú cu Romani'a.

Sub acestu titlu, estragemu din „Kronstädter Zeitung“ jurnalulu din Brasiovu, urmatoriulu articulu:

„Incheierea unui tractatu de comerciú cu Romani'a, dice numitulu diuvariu, sa fia parol'a camerei de comerciú din Brasiovu. Precum in antici-tate romanulu sfársi fia-care cuventu ce-lu rostí in senatu cu „Carthago trebuie distrusa,“ astfelu sa nu tréca nici o siedintia a camerei, fára cá sa se fi facutu si disu ce-va in cestiunea tractatulu de incheiatu.

„Prin acestu tractatu, presupundu-se ca in-

